

Saddam, tirà o màrtir

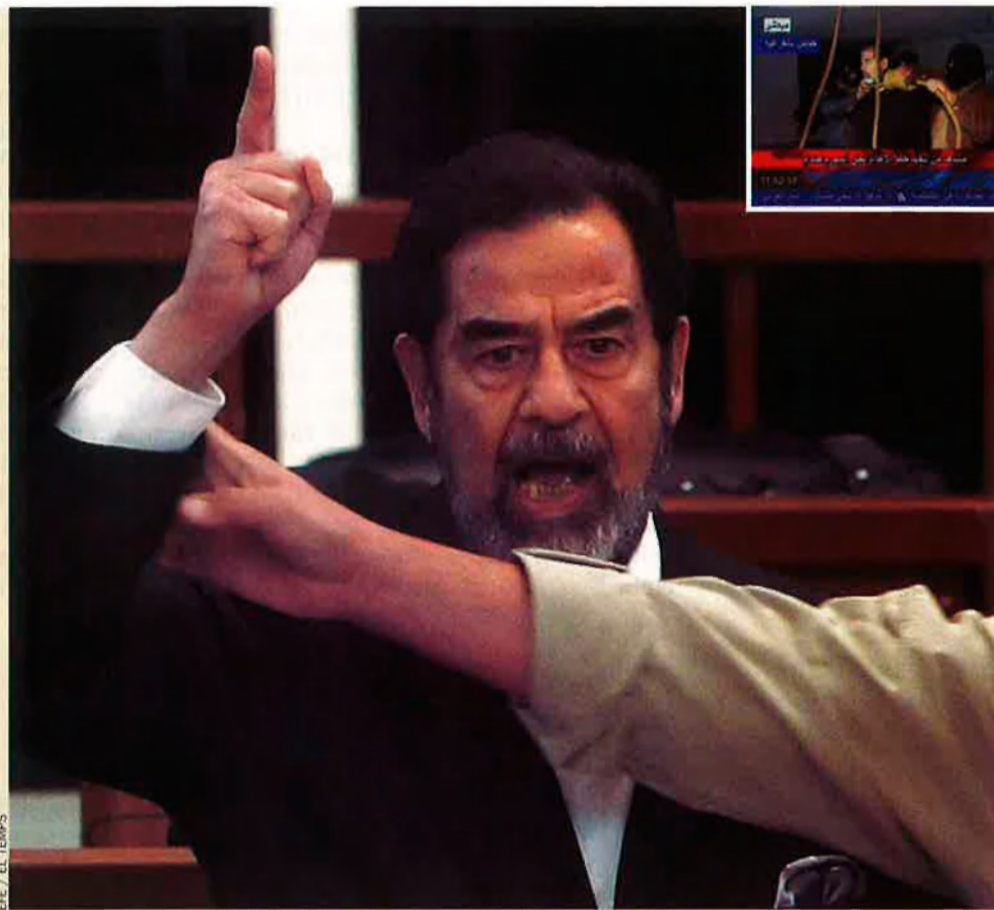
Saddam Hussein, l'èmul de Nabucodonosor, finalment no veié néixer l'any 2007, ja que coincidint amb la festa islàmica del xai fou ajusticiat. La seva mort, beneïda per la Casa Blanca, deixa impunes els crims contra els kurds i la responsabilitat per l'absurda guerra amb l'Iran. Saddam, però, ja és mort.

Saddam Hussein va ser un totpoderós rais iraquità entrat en decadència; en els seus orígens, un home sortit de la pobresa i marcat per sempre per una infantesa trista, llòbrega, un noi víctima d'una llar desestructurada per l'absència del pare i l'altivesa d'un padrastre cruel. Qui havia de ressuscitar l'alfange de Saladí no nasqué entre flors i violes, precisament. Tanmateix, des de ben aviat el jove Saddam se sentí unit a la causa del nacionalisme àrab, potser per la influència del seu oncle matern, admirador de l'Alemanya nacionalsocialista. Saddam ingressà, però, en el Partit del Ressorgiment Àrab Socialis-

Venjança o justícia

D'entre els nombrosos crims comesos pel saddamisme, potser el de Dujail –el que ha portat l'exrais iraquiana al patíbul– és el menys significatiu. A Dujail, precisament, un escamot intentà posar fi a la vida de Saddam el 1982. Com a conseqüència aquest poblet va rebre un càstig terrible: 148 veïns van ser assassinats. Resten, però, impunes les responsabilitats en la guerra amb l'Iran i la repressió contra el Kurdistan, a qui l'Occident mai no ha reconegut la condició d'estat. A l'invasor nord-americà li entrà pressa per aplicar la solució final a l'exrais iraquiana, i ha bastat la sentència d'un tribunal titella per organitzar el linxament de qui va ser president de l'Iraq i campió d'Occident enfront de la Revolució Islàmica iraniana.

Sigui com sigui, Saddam fou executat la matinada del 30 de desembre, amb 69 anys fets. Un tribunal especial s'encarregà d'acomplir els desigs del president nord-americà Georges Bush fill, que no esperava altra sentència que aquesta. De fet, el mandatari dels EUA mostrà prest el seu

Durant el judici, Saddam Hussein es va mostrar desafiant i va denunciar la manca de legitimitat del tribunal que el jutjava. En detall, una de les polèmiques imatges de l'execució captades per un mòbil.

suport al Govern titella iraquiana, només faltaria!, i en un comunicat fet públic dues hores després de l'execució assegurà que el judici seguit contra Saddam fou un "exemple d'imparcialitat judicial". L'aliat britànic li anà al darrere, malgrat l'horror de les cancelleries europees, i Margaret Beckett, responsable de la cartera d'Exteriors del govern Blair, manifestà que Saddam "reté comptes".

ta, el també anomenat Baath, una formació d'arrels panarabistes, laica, que deformà el seu missatge amb el pas dels anys. Sobre els pilars del Baath –avui il·legalitzat pels ocupants–, Saddam estructurà el seu regnat tirànic, amb opressió dels xiïtes del sud i els kurds del nord, fins que va ser desallotjat del poder fa tres anys per l'exèrcit dels EUA i els aliats.

El jove Saddam. Allà on fou enterrat el passat 1 de gener, l'aldea d'Al-Awja, a la riba del Tigris i propera al bastió sunnita de Tikrit, allí Saddam nasqué el 28 d'abril del 1937, tot i que la data del seu naixement sempre ha

plantejat dubtes. L'Iraq era aleshores, després de la derrota turca de l'any 1918, una monarquia imposada pels britànics el 1921. Malgrat els problemes familiars, Saddam sempre mantingué un gran afecte per la seva mare, a qui, un cop arribat al zenit del seu poder, construí un fastuós mausoleu; no obstant això, aquell nen aviat marxà de la casa materna per anar a viure a Bagdad, a casa de l'oncle Khayr Allah Tulfah, que introduí el seu nebot als cercles baathistes. Saddam mai no despuntà en els estudis, així doncs, el seu pobre expedient acadèmic li va impedir d'ingressar a l'Acadèmia Militar de Bagdad. Una

característica personal que diu molt del seu nivell cultural és que Saddam, fins i tot com a president de l'Iraq, mai no arribà a parlar l'àrab culte amb correcció, sempre utilitzà el rude dialecte tikrití. No debades, Saddam era un home d'acció i no de paraules, que aviat tingué oportunitat de demostrar-ho. El seu primer crim el cometé el 1958, després del cop d'estat que derrocà la monarquia representada pel haiximita Faisal II. El seu oncle Khayr Allah fou rellevat de l'alcaldia de Tikrit quan s'airejà el seu passat filonazi, denunciat pel líder comunista local Saadun at-Tikrití. Saddam assassinà en venjança Saadun i fou con-

Món | Saddam Hussein

demnat per aquest delict. El general Kassem havia format un govern procomunista que pretenia obtenir el suport de l'URSS, però que era combatut pel Baath. Saddam eixí de la presó i participà en l'escamot del partit panarabista que atemptà contra Kassem (7 d'octubre del 1959). Sembla que Saddam, però, malgrat els relats de ploma de panegiristes, frustrà l'acció per precipitació. En el tiroteig posterior Saddam fou ferit en una cama, però aconseguí fugir. Després vingué l'exili, primer a Síria i més tard a l'Egipte nasserista, on acabà els seus estudis de secundària i ingressà a la Universitat caiota per estudiar dret. Mai no aconseguí cap títol, tot i que revalidà aquests estudis de retorn a

Bagdad, eliminat Kassem, presentant-se als exàmens uniformat i lluint el revòlver que l'acompanyava a tot arreu.

L'ascens polític de Saddam.

Saddam, efectivament, tornà a l'Iraq després del cop d'estat violent que derrocà el general Kassem (1963). Ara era el coronel Aref el nou president, que permeté el retorn al país dels baathistes exiliats, entre els quals hi havia l'ambiciós Saddam, que aviat esdevingué un personatge clau del nou règim. Tanmateix, el fulgurant ascens de Saddam no hagués estat possible sense la intervenció d'Ahmad Hasan al-Bakr, convertit en vicepresident de l'Iraq, baathista i natural de Tikrit. Així, el clan dels "tikritís" de mica en

mica anà concebant la conquesta de l'estat. Precisament Al-Bakr arribà a president després d'un altre cop, el 1968, que significà la consagració del partit Baath en el poder. Aquell cop no mancà de purgues i l'eliminació de la vella guàrdia, la ideològica, dels baathistes. També el nou règim d'Al-Bakr no estalvià en recursos per reprimir els comunistes. Saddam anà escalant esglaons en la cadena de botxins i repressors, i esdevingué el veritable home fort de l'Iraq en la dècada dels anys setanta. Finalment, el 16 de juliol del 1979, arribà a la presidència del país mesopotàmic. No havia cursat mai la carrera militar, però llavors ja era general i ell mateix es va investir mariscal.

La insurgència

Que la mort de Saddam no ajudarà a normalitzar la situació a l'Iraq és una opinió compartida per tots els analistes que s'acosten al vesper iraquí. El Govern actual no té garantida la seva existència sense la presència de les forces d'ocupació nord-americanes i britàniques. Mentrestant, l'anomenada insurgència continua la lluita contra l'invasor i els enfrontaments entre xiïtes i sunnites es reproduïxen dia sí dia també. La mort de Saddam ha permès el relleu en la cúpula del Baath, que encara existeix, que amb la mort de l'exraís ha nomenat Izzat al-Duri com a secretari gene-

ral. Al-Duri es un membre de la línia dura del saddamisme que encara els nord-americans no han pogut capturar malgrat pagar 10 milions de dòlars de recompensa pel seu cap. Precisament, i segons paraules d'Abu Muhammad, portaveu del partit, al-Duri s'ha encarregat de dirigir el partit des de la captura de Saddam el desembre del 2003.

Nuri al-Maliki, primer ministre del Govern titella que els EUA han imposat al país, ha fet crides al Baath —malgrat el seu passat— perquè s'avingui a la nova situació, però la resposta del partit ha estat sempre la mateixa, combatre l'ocupant. Curiosament, Al-Duri professa el mateix antipersisme que Saddam i quan es refereix a la lluita que cal dur a terme posa al mateix nivell nord-americans, britànics i iranians. Els baathistes parlen de martiri del president Saddam i fins i tot ha ressorgit d'alguna manera el panarabisme. La premsa àrab, en general, condemna l'execució i el Baath jordà organitzà un funeral per a Saddam en la capital del regne haiximita.

L'execució de Saddam, altrament, pot comportar un augment de les hostilitats entre xiïtes i sunnites i el risc de guerra civil entre totes dues comunitats es fa cada dia més evident. Saddam, finalment, líder d'un partit laic, és convertit en màrtir dels sunnites de l'Iraq. Morí amb l'Alcorà a la mà i pronunciant la xahada, la professió de fe musulmana, mentre era increpat, com demostra un vídeo enregistrat al moment de l'execució, pels seus botxins xiïtes.

Amb la mort de Saddam tothom tem que la insurgència acabi sumint el país en una veritable guerra civil.

La direcció del Consell de Comandament Revolucionari convertí Saddam en senyor de l'Iraq, i exercia el control personal de l'exèrcit, la policia i els serveis d'intel·ligència –Amn al-khass– de l'estat. A Saddam sempre l'acompanyà una gran ambició personal, per a satisfacció de la qual se serví del Baath, convertit a l'Iraq en un instrument del saddamisme. El partit panarabista fou sotmès a purgues contínues que distorsionaren el seu missatge inicial, amb la qual cosa va esdevenir una caricatura de si mateix, al servei exclusiu dels interessos del dictador iraquí. Prova d'això és que Saddam no dubtà a assassinar Abdul-Karim ax-Xaikhli, destacat líder baathista i amic personal, cap de l'escamot que atemptà contra el general Kassem el 1959. La mateixa sort corregueren altres històrics i destacats membres del Baath iraquí, enfrontat amb el seu homòleg sirí.

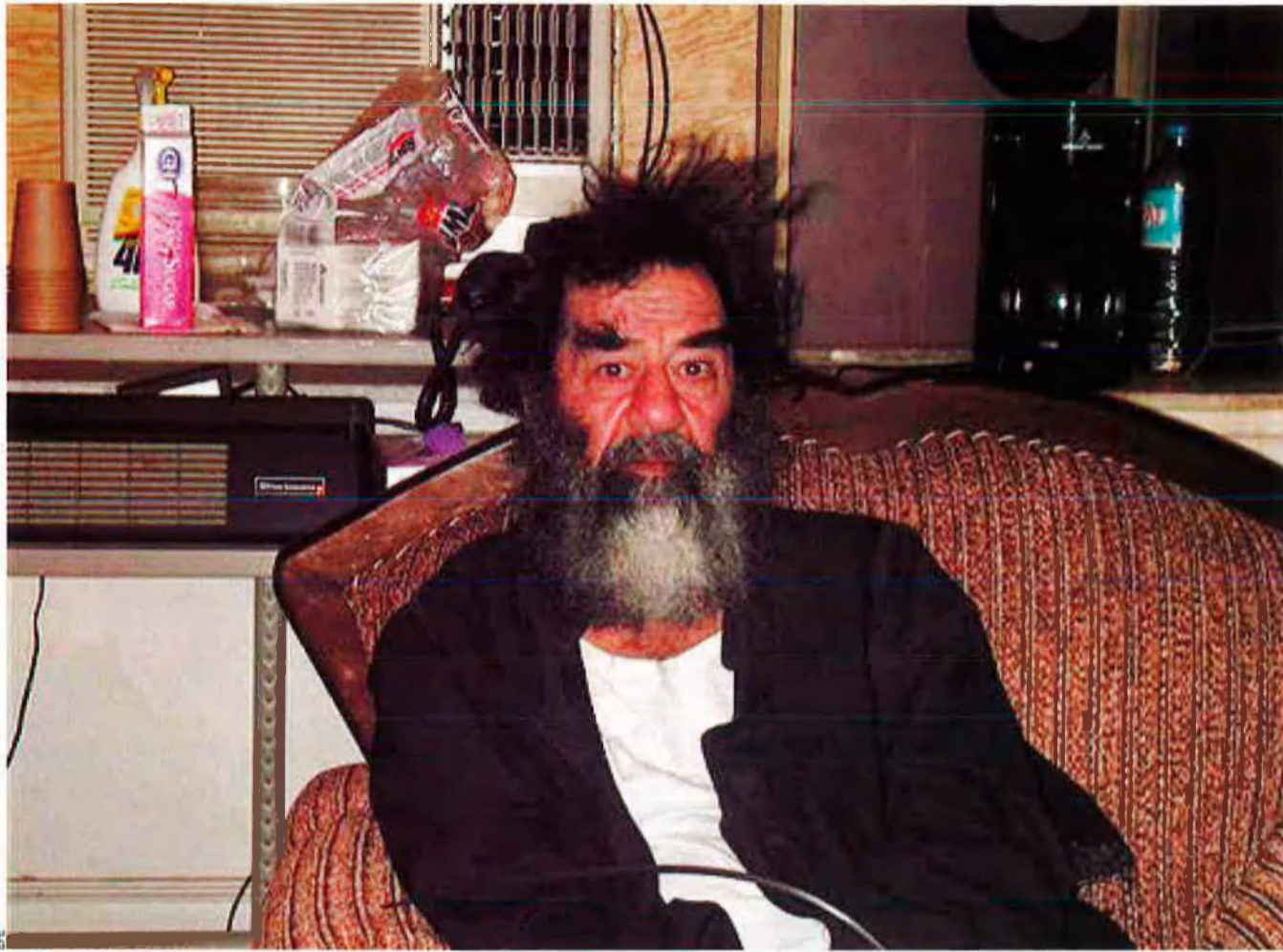
Saddam imposà, doncs, el saddamisme i inaugurà un règim de terror en què qualsevol discrepància fou sufocada, sobretot les reivindicacions xiïtes –que Saddam mesclava amb l'animadversió vers els perses– i kurdes. L'aparell judicial de l'estat es lliurà als dictats de l'executiu, que fins i tot s'atreví a jutjar i condemnar el popular militar Salim Xaqir, envejat per Saddam, heroi nacional que participà a la guerra del Yom Kippur el 1973. Les purgues, doncs, eliminaren qualsevol tipus d'oposició i Saddam organitzà el seu govern a l'entorn de l'escrupolosa lleialtat envers la seva persona.

Ja president, Saddam creà un viceprimer ministre, que recaigué en Taha Yasin Ramadan, i cinc ministres delegats, entre els quals destaquen el seu cosí Adnan Khayr Allah, en Defensa, i Tariq Aziz –la cara amable del règim–, en Exteriors. El 1980 Saddam restablí el poder legislatiu o Assembla Nacional, suspesa des de la caiguda de la monarquia el 1958, però a la manera de pantomima democràtica, ja que la totalitat dels 250 diputats eren militants del Baath saddamista. I és que Saddam acostumava a dir: "S'ha d'assegurar que els tretze milions i mig –el nombre d'electors– prenen el mateix camí. Qui triï el camí contrari trobarà l'espasa."

Els carrers de Bagdad, durant el mandat de Saddam estaven decorats amb imatges del dictador. La caiguda de la estàtua, lligada del coll, va ser preminotòria del destí que li esperava.

En el moment de ser capturat, Saddam presentava un aspecte força desmillorat.

L'Iraq, amb l'ajut d'europaus i els EUA, esdevingué una potència militar en la regió, una màquina militar que Saddam posà en funcionament amb la caiguda del xa de Pèrsia i la consolidació de la revolució islàmica al veí Iran. L'Iraq trencà els acords fronterers del 1975 i encetà la llarga guerra que l'enfrontà amb l'Iran (1980-1988), en la qual Saddam comptà amb el suport dels EUA, França i també de l'extingida URSS. Paral·lelament, al nord de l'Iraq ressorgia l'independentisme kurd, mentre que al sud els xiïtes reivindicaven respecte vers les seves creences.

La caiguda de Saddam. Malgrat l'ajut internacional, l'Iraq mai no pogué trencar la resistència iraniana. La terrible guerra de desgast, finalment, empobrí el país. Saddam ordí llavors una pujada dels preus del petroli per pal·liar la crisi, però l'OPEP –controlada pels estats del Golf– no ho con-

sentí. Així s'originà la invasió de Kuwait del 1991 i la resultant primera guerra del Golf, que acabà amb la derrota absoluta de l'Iraq. Tanmateix, la retirada de la coalició internacional del sud del país permeté a Saddam reprimir fàcilment la revolta xiïta, tot i que al nord el Kurdistan iraqüà aconseguí mantenir l'autonomia. La repressió contra la població xiïta ja era cosa habitual des de la guerra amb l'Iran, acusats els xiïtes iraqüans de quintacolumnistes al servei dels interessos iranians. Com a conseqüència de la repressió contra el sud xiïta, l'exèrcit iraqüà perpetrà la matança del llogaret de Dujail, on 148 persones foren assassinades. Precisament per aquest crim Saddam ha estat sentenciat i finalment executat.

Sotmès l'Iraq a dures sancions econòmiques després de la primera guerra del Golf, l'acusació de possessió d'armes químiques –que s'han demostrat inexistents– provocà la sego-

na guerra del Golf (iniciada el 20 de març del 2003), instigada pel president nord-americà George Bush fill i la col·laboració britànica, que acabà amb Saddam i el règim baathista. Saddam, finalment, fou capturat el 13 de desembre en un soterrani proper a la ciutat de Tikrit, per efectius de l'exèrcit d'ocupació nord-americà i soldats del Kurdistan autònom. A partir d'aleshores un tribunal organitzat per l'exèrcit d'ocupació l'ha jutjat. Sentenciat per la matança de Dujail, a Bush li entraren les presses per eliminar Saddam, ja que les famoses armes químiques amb les quals els iraqüans arrasaren la localitat kurda de Halabja (16-19 de març del 1988) i en què moriren més de 7.000 persones eren de fabricació nord-americana. Amb la mort de Saddam, doncs, la impunitat dels EUA triomfà de nou, almenys de moment.

David Garrido